

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 12 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folkeregisterloven
(bostedsregistrering av NATO-personell
og husstandsmedlemmer)

Innhold

1	Proposisjonens hovedinnhold	5	5.2	Vilkår for å bli registrert som bosatt i Norge	9
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	5.3	Konsekvenser av å være registrert som bosatt i Norge	9
3	Gjeldende rett	6	5.3.1	Tildeling av fødselsnummer	9
3.1	Folkeregisterloven, folkeregisterforskriften, utlendingsloven og utlendingsforskriften	6	5.3.2	Skatt og skatteforvaltning	10
3.2	Folkerettslige traktater	6	5.3.3	Andre konsekvenser	10
3.2.1	NATO-relaterte traktater	6	5.4	Personvern	11
3.2.2	Nordisk overenskomst om folkeregistrering	7	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	11
4	Høringen	7	7	Merknad til lovforslaget	12
5	Vurderinger og forslag	8	Forslag til lov om endringer i folkeregisterloven (bostedsregistrering av NATO-personell og husstandsmedlemmer)	13	
5.1	Opphevelse av unntaket for NATO-personell mv. (som ikke er registrert bosatt i et nordisk land)	8			

DET KONGELIGE
FINANSDEPARTEMENT

Prop. 12 L

(2024–2025)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i folkeregisterloven (bostedsregistrering av NATO-personell og husstandsmedlemmer)

*Tilråding fra Finansdepartementet 15. november 2024,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Proposisjonens hovedinnhold

Finansdepartementet foreslår i denne proposisjonen å endre folkeregisterloven slik at utenlandsk NATO-personell stasjonert i Norge og deres husstandsmedlemmer (NATO-personell mv.), registreres som bosatte i Norge i samsvar med hovedregelen i folkeregisterloven. Departementet foreslår likevel at dagens unntak fra bostedsregistrering i Norge videreføres for NATO-personell mv. som er omfattet av Overenskomst mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om folkeregistrering.

Departementet viser til forslaget til endringer i folkeregisterloven § 4-1 andre ledd og foreslår at endringsloven trer i kraft fra 1. januar 2025.

Forslaget fremmes i samarbeid med Forsvarsdepartementet.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

Hovedkvarteret for utenlandsk NATO-personell i Norge er Joint Warfare Centre (JWC) i Stavanger. Den vanlige beordringstiden for utenlandsk NATO-personell i Norge er tre år. Det er til enhver tid ca. 290 NATO-utstasjonerte personer tilknyttet JWC og ca. 490 husstandsmedlemmer

(totalt 777 personer pr. september 2024). Disse tallene inkluderer personell tilknyttet JWC og alle nasjonale enheter i lokalene i Stavanger, så vel som NATO-enheten på Kolsås (*Northern European Command, Command and Control Information System (NEC CCIS)*), som JWC har administrativt personalansvar for. I det følgende benyttes fellesbetegnelsen «JWC» om samtlige JWC-tilknyttede enheter.

Arbeidet med regelendringene er foranlediget av at JWC overfor Forsvarsdepartementet har kommunisert at NATO-personell mv. stasjonert hos dem har problemer i det norske samfunnet fordi de ikke blir bostedsregistrert og mottar fødselsnummer.

Forsvarsdepartementet har lagt til grunn at det ikke lenger er påkrevd at utenlandsk NATO-personell mv. ikke skal registreres som bosatt i Norge under sitt opphold her, og derfor bedt om at gjeldende unntaksregler for denne persongruppen fjernes, slik at de blir registrert som bosatt når de alminnelige vilkårene for det er oppfylt. På denne bakgrunn foreslår Finansdepartementet å endre unntaket i folkeregisterloven, slik at NATO-personell mv. registreres som bosatt i tråd med hovedregelen i folkeregisterloven § 4-1 første ledd.

Bostedsregistrering av NATO-personell mv. vil medføre at de blir registrert i Folkeregisteret med

et fødselsnummer, og ikke et d-nummer som i dag. Etter Forsvarsdepartementets syn vil det tilrettelegge for en mer tilfredsstillende oppfyllelse av Norges folkerettslige forpliktelser og NATO-personellens individuelle rettigheter som følger av NATO-relaterte traktater Norge er part i. Forsvarsdepartementet har mottatt flere henvendelser fra JWC om at NATO-personell har opplevd utfordringer fordi de har et d-nummer og ikke et fødselsnummer. Etter Forsvarsdepartementets oppfatning kan tildeling av fødselsnummer forenkle NATO-personellens tilgang til offentlige og private tjenester i Norge. Den økende digitaliseringen i samfunnet har ført til at Forsvarsdepartementet anser dette viktigere enn tidligere.

Forsvarsdepartementet legger til grunn at utenlandsk NATO-personell og deres husstandsmedlemmer vil få en enklere hverdag i Norge i samsvar med traktatforpliktelsene dersom de registreres som bosatt og tildeles et fødselsnummer.

Nordisk NATO-personell mv. omfattes av Nordisk overenskomst om folkeregistrering. Overenskomsten medfører at en person som bostedsregistreres i Norge, registreres som utflyttet i det andre nordiske landets folkeregister. Slik registrering er en uønsket konsekvens i dette tilfellet, ettersom det kan påvirke personens rettsstilling i hjemlandet. På denne bakgrunn har Forsvarsdepartementet gjort gjeldende at dagens unntak bør videreføres for nordisk NATO-personell mv.

3 Gjeldende rett

3.1 Folkeregisterloven, folkeregisterforskriften, utlendingsloven og utlendingsforskriften

Hovedregelen om bostedsregistrering fremgår av folkeregisterloven § 4-1 første ledd og § 4-2 første ledd. Etter hovedregelen skal personer som oppholder seg lovlig i en norsk kommune i minst seks måneder, eller som har lovlig opphold og har til hensikt å bli her i minst seks måneder, registreres som bosatt i Norge. Paragraf 4-1 andre ledd gjør unntak for personer som oppholder seg lovlig i norsk kommune på grunnlag av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse i henhold til utlendingsloven § 5 tredje ledd, jf. utlendingsforskriften §§ 1-4 og 1-5. Disse skal ikke regnes som bosatt i Norge. Persongruppene som omfattes av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse er blant annet utenlandske diplomater og ansatte i mellom-

statlige organisasjoner, jf. utlendingsforskriften § 1-4, samt ektefelle eller samboer og forsørgede barn av disse, jf. utlendingsforskriften § 1-5. Det følger også av folkeregisterforskriften § 4-4-7 at utenlandsk NATO-personell mv. ikke skal regnes som bosatt. NATO-personell mv. registreres derfor ikke som bosatt selv om de oppholder seg lovlig i Norge i mer enn seks måneder.

Ved første gangs registrering i Folkeregisteret tildeles personer som er bosatt eller født i Norge et fødselsnummer, jf. folkeregisterloven § 2-2 første ledd første punktum. For andre personer kan det tildeles et d-nummer ved registrering, jf. § 2-2 første ledd tredje punktum. Dette innebærer at NATO-personell og deres husstandsmedlemmer blir tildelt et d-nummer ved registrering i Folkeregisteret, jf. også folkeregisterforskriften § 2-2-3 første ledd bokstav g og j. Dersom NATO-personell føder barn i Norge under oppholdet her, vil barnet bli fødselsregistrert og dermed få tildelt fødselsnummer, jf. folkeregisterloven § 2-2 første ledd første punktum.

3.2 Folkerettslige traktater

3.2.1 NATO-relaterte traktater

Flere NATO-relaterte traktater Norge er bundet av, fastslår spesifikke rettigheter for utenlandsk NATO-personell stasjonert i Norge, samt plikter for Norge som stat. Relevante traktater er særlig:

- *Avtale mellom partene i Traktat for det nordatlantiske område om status for deres styrker*, utferdiget i London 19. juni 1951 («NATO SOFA»).
- *Protokoll om status for internasjonale hovedkvarter opprettet i henhold til Traktat for det nordatlantiske område*, utferdiget i Paris 28. august 1952 («Paris-protokollen»).
- *Tilleggsavtale mellom Norge og Det øverste allierte hovedkvarteret for transformasjon og Det øverste hovedkvarteret for de allierte styrker i Europa om de særlige vilkår som gjelder for opprettelse og drift av internasjonale militære hovedkvarterer på norsk territorium*, utferdiget i Oslo/Norfolk 2008 («Tilleggsavtalen mellom Norge og NATO»).

Tilleggsavtalen mellom Norge og NATO artikkel 3 nr. 3-8 fastslår blant annet følgende rettigheter for det internasjonale personellet som er tjenestegjørende i Norge:

1. Artikkel 3 nr. 3-8 bokstav a fastslår at stabspersonell og deres familiemedlemmer skal ha rett til opphold i Norge for den periode de er innmeldt til det norske Forsvarsdepartementet.

2. Artikkel 3 nr. 3-8 bokstav b fastslår at også medlemmer av sivilt element (sivilt ansatte) og deres familiemedlemmer skal ha de samme rettighetene som stabspersonell, jf. bokstav a.
3. Artikkel 8 nr. 3-8 bokstav c fastslår at også kontraktører av JWC, samt deres familiemedlemmer, skal ha rett til opphold i Norge i den tiden de tjenestegjør ved JWC.

I henhold til NATO SOFA artikkel IX nr. 5 har internasjonalt militært og sivilt personell rett til medisinsk behandling, tannlegebehandling og sykehusbehandling i Norge.

Det følger av NATO SOFA artikkel III nr. 1 at en styrke og dens medlemmer blant annet skal være unntatt fra mottakerstatens bestemmelser om registrering av og kontroll med utlendinger, men «skal ikke ansees for å oppnå rett til fast opphold eller bopel på mottakerstatens territorium». Dette er imidlertid ikke til hinder for at mottakerstaten kan regne disse som «bosatt».

3.2.2 Nordisk overenskomst om folkeregistrering

Norge er part i *Overenskomst mellom Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om folkeregistrering*, undertegnet 1. november 2004 («Nordisk overenskomst om folkeregistrering»). Avtalen gjelder personer som er registrert som bosatt i en av de kontraherende statene, og som har til hensikt å flytte eller som har flyttet til en annen av disse statene, jf. artikkel 1. Det følger av artikkel 2 at når en person som omfattes av overenskomsten blir registrert bosatt i en innflyttingsstat, skal registreringsmyndigheten i innflyttingsstaten underrette vedkommende person og den sentrale registreringsmyndigheten i utflyttingsstaten. Registreringsmyndigheten i utflyttingsstaten skal da registrere personen som utflyttet i utflytterstaten. Hensikten er å sikre at en person ikke er bostedsregistrert i flere nordiske land samtidig.

4 Høringen

Forslaget til endring i folkeregisterloven- og forskriften ble sendt på høring 4. mai 2023 med svarfrist 30. juni 2023.

I høringsnotatet foreslo departementet å endre folkeregisterloven § 4-1 andre ledd og folkeregisterforskriften § 4-4-7, slik at utenlandsk NATO-personell i Norge og deres husstandsmedlemmer registreres som bosatte i Norge i samsvar med hovedregelen i folkeregisterloven § 4-1. Etter forslaget skulle dagens unntak fra

hovedregelen likevel videreføres for utenlandsk NATO-personell og deres husstandsmedlemmer som omfattes av *Nordisk overenskomst om folkeregistrering*.

Forslaget ble sendt til følgende instanser:

Departementene

Datatilsynet
Direktoratet for økonomistyring
Regelrådet
Skattedirektoratet
Statistisk sentralbyrå
Tolldirektoratet

Finans Norge
Skattebetalerforeningen

Følgende instanser hadde merknader:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Datatilsynet

NATO HQ Joint Warfare Centre (JWC)

Følgende instanser svarte at de ikke hadde merknader:

Justis- og beredskapsdepartementet
Klima- og miljødepartementet
Samferdselsdepartementet

Statistisk sentralbyrå

Arbeids- og velferdsdirektoratet har ingen kommentarer til det innholdsmessige i forslaget, men foreslår en annen ordlyd i folkeregisterforskriften § 4-4-7.

Datatilsynet har heller ingen merknader til de foreslåtte endringene, men mener at kravet til supplerende rettsgrunnlag for behandlingen i personvernforordningen art. 6 nr. 3 bør omtales.

JWC har inngitt et lengre høringssvar. De skriver blant annet at JWC setter stor pris på anstrengelesene fra Norges side for å tilrettelegge for at utenlandsk NATO-personell mv. stasjonert i Norge i større grad enn i dag blir integrert i det norske samfunnet. Videre skriver JWC at de fremdeles mener at en løsning som innebærer at NATO-personell mv. tildeles fødselsnummer, vil tilrettelegge for slik integrasjon gjennom bedre samhandling med norske institusjoner og virksomheter. De viser i denne forbindelse til den stadig økende moderniseringen og digitaliseringen av samfunnets infrastruktur. JWC skriver videre

at de med sitt høringssvar likevel ønsker en grundigere forståelse av de foreslåtte regelendringene og hvilke implikasjoner de medfører. Videre i høringssvaret tar JWC opp flere punkter de ønsker klarhet i.

Etter høringen har det vært ytterligere dialog mellom JWC, Forsvarsdepartementet og Finansdepartementet. I brev 2. november 2023 fra Forsvarsdepartementet til JWC omtales punktene JWC tok opp i sitt høringssvar. I etterkant av dette har enkelte punkter blitt gjenstand for videre diskusjon. Dette gjelder spesielt innenfor skatteområdet.

Dette omtales nærmere under punkt 5.

5 Vurderinger og forslag

5.1 Opphevelse av unntaket for NATO-personell mv. (som ikke er registrert bosatt i et nordisk land)

Forsvarsdepartementet fremholder at det ikke lenger anses påkrevd at NATO-personell mv. er unntatt fra hovedregelen om bostedsregistrering, og har bedt om at persongruppen registreres som bosatt under sitt opphold her. Finansdepartementet legger Forsvarsdepartementets vurdering til grunn, og viser for øvrig til bakgrunnen og behovet redegjort for i punkt 3 ovenfor.

Departementet fastholder derfor forslaget om å endre folkeregisterloven § 4-1 andre ledd slik at NATO-personell mv. ikke unntas fra folkeregisterlovens hovedregel om bostedsregistrering.

Det følger i dag av folkeregisterloven § 4-1 andre ledd at personer som oppholder seg lovlig i Norge på grunnlag av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse i utlendingsloven § 5 tredje ledd, ikke regnes som bosatt i Norge. Bestemmelsen omfatter flere persongrupper enn NATO-personell mv. Den omfatter også utenlandske diplomater stasjonert i Norge. Paragraf 4-1 andre ledd kan derfor ikke oppheves.

Departementet foreslår at § 4-1 andre ledd endres til å fastslå at departementet kan gi forskrift om at personer som oppholder seg lovlig i Norge på grunnlag av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse i utlendingsloven § 5 tredje ledd, ikke skal regnes som bosatt i Norge. Utenlandske diplomater berøres ikke av forslaget, og vil fortsatt være unntatt bostedsregistrering i Norge i henhold til lovens § 4-1 andre ledd og forskriftens § 4-4-6.

Etter forslaget vil NATO-personell og deres husstandsmedlemmer i utgangspunktet følge hovedregelen om bostedsregistrering. Dermed

blir de registrert bosatt i Norge når vilkårene for dette for øvrig er oppfylt.

Nordisk overenskomst om folkeregistrering gjelder personer som er registrert bosatt i en av de kontraherende statene, og som har til hensikt å flytte eller som har flyttet til en annen av disse statene, jf. artikkel 1. I henhold til artikkel 2 vil en person som flytter fra en av de kontraherende statene til en annen av disse statene, og blir bostedsregistrert der, bli registrert som utflyttet i utflyttingsstaten. Spørsmålet om en person etter overenskomsten skal regnes som bosatt eller ikke i innflyttingsstaten, avgjøres etter lovgivningen om innflytting i denne staten. Registreringsmyndigheten i innflyttingsstaten skal underrette registreringsmyndigheten i utflyttingsstaten om bostedsregistreringen i innflyttingsstaten.

Forsvarsdepartementet legger til grunn at det er uheldig om bostedsregistrering av nordisk NATO-personell mv. i Norge leder til at personellet blir registrert utflyttet i sin hjemstat. Finansdepartementet er enig i dette og foreslår derfor å videreføre dagens unntak for NATO-personell mv. som er bosatt i et nordisk land.

Forslaget nødvendiggjør også en endring av folkeregisterforskriften. For NATO-personell mv. må folkeregisterforskriften § 4-4-7, som generelt unntar dem fra bostedsregistrering, endres slik at den kun vil gjelde for utenlandsk NATO-personell og husstandsmedlemmer som er omfattet av *Nordisk overenskomst om folkeregistrering*. Øvrig NATO-personell mv. vil da følge hovedregelen om bostedsregistrering. Det vil ikke være opp til den enkelte selv å velge registrering som bosatt eller ikke. Folkeregisterforskriften er fastsatt av Skattedirektoratet, og departementet vil be direktoratet gjennomføre endringen.

Etter forslaget vil både NATO-personell og eventuelle husstandsmedlemmer unntas bostedsregistrering dersom begge er omfattet av *Nordisk overenskomst om folkeregistrering*. Dersom NATO-personellet er omfattet av overenskomsten, mens eventuelt husstandsmedlem ikke er omfattet, er det kun NATO-personellet som unntas bostedsregistrering. Og dersom NATO-personellet ikke er omfattet av overenskomsten, mens eventuelt husstandsmedlem er omfattet, er det kun husstandsmedlemmet som unntas. Forslaget til den endrede unntaksregelen er ikke ment å gå lenger enn det som er nødvendig for å hindre at utenlandsk NATO-personell og husstandsmedlemmer, blir registrert utflyttet i sin hjemstat i henhold til Nordisk overenskomst om folkeregistrering, som følger av deres NATO-relaterte opphold i Norge.

Endringsforslaget reduserer virkeområdet til en unntaksregel, slik at flere omfattes av hovedregelen. Det innebærer derfor også en forenkling av regelverket.

JWC har i sitt høringssvar stilt spørsmål ved om endringene kan gjøres uten lovendringer, blant annet basert på et skille mellom å være «legally residing» og å være registrert som «resident» i Norge. Finansdepartementet viser til at norsk rett ikke skiller på dette. Departementet legger til grunn at opphevelsen av unntaket for NATO-personell nødvendiggjør lovendring.

JWC har uttrykt bekymring for at endringsforslaget ikke endrer dagens situasjon for nordisk personell. De har også pekt på at det vil gjelde flere personer etter Finland og Sveriges inntreden i NATO. Finansdepartementet viser til at en eventuell endring av den nordiske overenskomsten om folkeregistrering, er noe som må forhandles mellom de nordiske landene. Det kan derfor ikke tas som en del av dette forslaget.

5.2 Vilkår for å bli registrert som bosatt i Norge

For å bli bostedsregistrert må en person ha lovlig opphold og være eller ha til hensikt å være bosatt i Norge i minst seks måneder, jf. folkeregisterloven § 4-1 første ledd og § 4-2 første ledd. Personen må også møte på skattekontoret for ID-kontroll, jf. § 6-2. Etter forslaget til nye regler må NATO-personell mv. møte personlig på skattekontoret og melde innflytting, på samme måte som andre personer som flytter til Norge.

NATO-personell skal være tilmeldt og akseptert av Forsvarsdepartementet for å være unntatt kravet om oppholdstillatelse. Dette foregår ved at Forsvarsdepartementet mottar en oversikt fra NATO over personellet (inkludert sentrale personopplysninger og passnummer) og hvilken stilling/funksjon vedkommende skal ha ved JWC. Tilsvarende gis det opplysninger om medfølgende personer og deres relasjon til den respektive NATO-utsendte. Forsvarsdepartementet går gjennom informasjonen og bekrefter til JWC at NATO-personellet mv. er akseptert og tilmeldt. Kopi av listen over bekreftet personell sendes også til Stavanger politikammer. Departementet legger til grunn at en bekreftelse fra Forsvarsdepartementet kan benyttes som dokumentasjon for lovlig opphold i forbindelse med bostedsregistreringen i Folkeregisteret.

For øvrig vil vanlige regler og rutiner for bostedsregistrering gjelde for NATO-personell mv.

5.3 Konsekvenser av å være registrert som bosatt i Norge

5.3.1 Tildeling av fødselsnummer

En person som registreres som bosatt i Folkeregisteret, tildeles et fødselsnummer, jf. folkeregisterloven § 2-2 første ledd første punktum.

Utenlandsk NATO-personell mv. registreres ikke i dag som bosatt, og tildeles derfor d-nummer, jf. folkeregisterloven § 2-2 første ledd tredje punktum, jf. folkeregisterforskriften § 2-2-3 bokstav j. Med endringene som foreslås, vil utenlandsk NATO-personell mv. som ikke er bosatt i Norden, tildeles fødselsnummer. For personell som allerede er her, innebærer det en overgang fra d-nummer.

JWC tar i sitt høringssvar opp spørsmål knyttet til prosessen for tildeling av fødselsnummer. JWC spør om NATO-personell mv. kan påbegynne prosessen med å få tildelt fødselsnummer før ankomst til Norge. De viser til at dette er mulig i dag ved rekvirering av d-nummer. Videre spør JWC om NATO-personell mv. som allerede er her og har d-nummer også må møte opp fysisk hos Skatteetaten i forbindelse med overgang til fødselsnummer. JWC ønsker også klarhet i om det finnes tekniske løsninger som sørger for at overgang fra d-nummer til fødselsnummer også inkluderer overføring av finansiell data, kontoer og medisinsk historikk. I tillegg spør JWC om personer med fødselsnummer må foreta en periodisk reaktivering, slik som tilfellet er for d-numre. Endelig spør JWC om tildeling av fødselsnummer gjør at NATO-personellet mv. vil bli registrert med en bostedsadresse eller kun en postadresse.

Departementet understreker at tildeling av fødselsnummer og bostedsregistrering er knyttet sammen. Personer som skal bli registrert bosatt må blant annet gjennom en ID-kontroll hos Skatteetaten, jf. også punkt 5.3 ovenfor. Det er per i dag ikke mulig å begynne denne prosessen før ankomst til Norge. Det er likevel mulig å reservere time på skattekontoret, og dette kan gjøres før ankomst. Også personer som allerede er registrert med d-nummer, må møte fysisk hos Skatteetaten for å melde innflytting og få fødselsnummer.

Folkeregisteret har en elektronisk løsning for overgang fra d-nummer til fødselsnummer, som sikrer at informasjon i Folkeregisteret tilknyttet et d-nummer overføres til det nye fødselsnummeret. Konsumentene, dvs. brukerne av Folkeregisteret, som for eksempel banker, politi eller NAV, varsles når det skjer endringer i Folkeregisteret på personer som finnes i deres egne registre, og må selv sørge for oppdatering av disse.

Periodisk reaktivering er ikke nødvendig for fødselsnumre. Dette i motsetning til d-numre, som i utgangspunktet blir inaktive etter fem år.

Ved bostedsregistrering blir personen registrert med en bostedsadresse. Registrering av postadresse er valgfritt.

5.3.2 Skatt og skatteforvaltning

Utenlandsk NATO-personell stasjonert i Norge er ikke skattepliktig til Norge for lønn mv. fra senderstaten tilknyttet NATO-tjenesten, jf. NATO SOFA art. X nr. 1 andre punktum. Oppholdet i Norge tilknyttet NATO-tjenesten anses heller ikke som relevant opphold som kan lede til status som skattemessig bosatt og medfølgende globalskatteplikt til Norge, jf. NATO SOFA art. X nr. 1 første punktum. Tilsvarende gjelder for utenlandsk NATO-personell som er ansatt hos JWC og mottar lønn derfra, jf. Paris-protokollen art. II og VII. Tilsvarende gjelder for NATO-sivile og medfølgende tilsatt i stillinger i nasjonale elementer, støtteenheter eller miljø- og velferdsvirksomhet, jf. art. 12 i Tilleggsavtalen mellom Norge og NATO.

Dette endres ikke som følge av at NATO-personell mv. registreres som bosatt i Folkeregisteret, og det er ikke nødvendig med lovendringer på skatteområdet.

JWC etterspør i sitt høringssvar nærmere klarhet i de administrative konsekvensene for NATO-personellet.

Departementet bemerker at det i etterkant av høringen har vært ytterligere dialog mellom JWC, Forsvarsdepartementet og Finansdepartementet for å klargjøre konsekvensene av bostedsregistreringen.

Arbeidsgiver for utenlandsk militært personell ved JWC er personellens respektive senderstat. Arbeidsgiver for utenlandsk sivilt personell ved JWC er NATO gjennom JWC. Forsvarsdepartementets vurdering er at det var partenes forutsetning ved inngåelse av NATO SOFA at senderstatene som arbeidsgiver ikke skal ha plikt til å innrapportere lønnsytelser for arbeid for NATO til skattemyndighetene i mottakerstaten. Departementet legger derfor til grunn at senderstatene ikke er omfattet av arbeidsgivers rapporteringsplikt etter skatteforvaltningsloven § 7-2. Det samme gjelder for hovedkvarteret som sådan (JWC), jf. Paris-protokollen art. II og VII.

NATO-personellet mv. vil motta skattemelding og skatteoppgjør som følge av at de blir registrert som bosatt.

Når senderstatene er fritatt fra å rapportere lønnsytelser, vil det ikke være oppgitt noen inn-

tekt som er omfattet av NATO SOFA i skattemeldingen. Inntekter fra andre kilder er ikke omfattet av fritaket og kan fremgå av skattemeldingen.

For øvrig vil vanlige regler og rutiner som følger med å motta skattemelding gjelde for NATO-personell. Departementet legger til grunn at eventuelt behov for veiledning om dette bør følges opp i dialog mellom Skatteetaten og JWC.

5.3.3 Andre konsekvenser

Etter valgloven § 2-2 tredje ledd bokstav a har personer som ikke er norske statsborgere stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg dersom de har fylt 18 år innen utgangen av valgåret, og har vært folkeregistrert som bosatt i Norge de tre siste årene før valgdagen. Ved å bli registrert bosatt i Folkeregisteret, kan dermed NATO-personell mv. oppnå stemmerett ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg i henhold til reglene i valgloven. Det samme gjelder valgbarhet ved fylkestingsvalg og kommunestyrevalg, jf. valgloven § 3-2.

JWC har stilt spørsmål ved om beregningen av treårskravet gjelder fra det tidspunktet en person er tildelt fødselsnummer, eller eventuelt fra det tidligere tidspunkt personen har fått d-nummer. JWC spør også om en blir varslet når treårskravet er oppfylt.

Departementet viser til at beregningen gjelder fra det tidspunktet personen er folkeregistrert som bosatt i Norge, jf. valgloven § 2-2 tredje ledd bokstav a. Det gis ikke varsel når treårskravet er oppfylt. Det sendes ut informasjon til alle som har stemmerett og som er folkeregistrert som bosatt i Norge, om hvilken kommune de kan stemme i på valgtinget, jf. valgloven § 2-10.

Det fremgår av forsvarsloven § 6 tredje ledd at *«[u]tenlandske statsborgere som oppholder seg i og har en fast tilknytning til Norge, kan bli pålagt verneplikt hvis ikke avtale med landet de er statsborgere av, er til hinder for det»*.

JWC ønsker en klargjøring av at de foreslåtte lovendringene ikke vil påvirke situasjonen vedrørende verneplikt for medfølgende barn av NATO-personell, som er i Norge rundt tre år eller noe lenger.

Forsvarsdepartementet har opplyst at forsvarsloven § 6 tredje ledd slår fast at utenlandske statsborgere *kan* bli pålagt verneplikt, dersom vilkårene for øvrig er oppfylt.

Når det gjelder vilkåret «oppholder seg i og har en fast tilknytning til Norge» er det lagt til grunn i forarbeidene (Prop. 102 L (2015–2016)) at

det må være sannsynlig at vedkommende vil bosette seg i Norge permanent eller for et lengre tidsrom, og de må ha en tilknytning til Norge.

Den aktuelle bestemmelsen gir anvisning på en skjønnsmessig vurdering som må gjøres konkret i det enkelte tilfellet. Det vil her være relevant å se hen til blant annet hvor lenge barnet har vært i Norge og skal oppholde seg her.

NATO-personell (og deres barn) er normalt stasjonert i Norge i rundt tre år. Dette i seg selv kvalifiserer ikke som «fast tilknytning» som kan lede til verneplikt.

Etter Forsvarsdepartementets syn vil derfor ikke de foreslåtte endringene om bostedsregistrering og tildeling av fødselsnummer påvirke hvorvidt NATO-personellets medfølgende barn kan pålegges verneplikt etter forsvarsloven § 6 tredje ledd. Finansdepartementet legger dette til grunn.

Av hovedregelen i folketrygdloven § 2-1 første ledd følger det at «[p]ersoner som er bosatt i Norge, er pliktige medlemmer i folketrygden». Bestemmelsen knytterplikten til å være bosatt. Begrepet «bosatt» i folketrygdloven er imidlertid et annet enn i folkeregisterloven, jf. folketrygdloven 2-1 andre ledd. I tillegg kommer at folketrygdloven § 2-11 unntar utenlandske statsborgere som er arbeidstaker hos en fremmed stat eller i en mellomfolkelig organisasjon, samt ektefelle og barn av disse, fra pliktig medlemskap. De foreslåtte endringene om bostedsregistrering av NATO-personell mv. gjør derfor ikke at reglene om pliktig medlemskap i folketrygden slår annerledes ut for persongruppen enn i dag.

JWC ønsker klarhet i hvorvidt andre privilegier og immuniteter for NATO-personell mv. som følger av NATO SOFA, Paris-protokollen og andre NATO-relaterte traktater fortsatt vil bli respektert av norske myndigheter etter lovendringene.

Forsvarsdepartementet har opplyst at de foreslåtte endringene ikke vil påvirke privilegier og immuniteter som følger av NATO-relaterte traktater, og at norske myndigheter vil fortsette å respektere disse. Finansdepartementet slutter seg til dette.

5.4 Personvern

EUs personvernforordning (GDPR) er inkorporert i norsk rett gjennom personopplysningsloven § 1. Behandling av personopplysninger må skje i samsvar med de grunnleggende prinsippene for behandling av personopplysninger, jf. forordningens artikkel 5 nr. 1. Dette innebærer blant annet krav om lovlighet, åpenhet, formålsbegrensning og dataminimering.

Ved bostedsregistrering og tildeling av fødselsnummer innhentes og registreres det generelt flere personopplysninger enn ved tildeling av d-nummer. Forslaget innebærer dermed at det vil behandles flere personopplysninger for persongruppen utenlandsk NATO-personell mv. enn det som er tilfellet i dag (f.eks. opplysning om ektefelle, barn, bostedsadresse mv.) Prinsippet om dataminimering innebærer at personopplysninger skal være adekvate, relevante og begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for.

Behandling av disse personopplysningene til NATO-personell mv. er nødvendig for bostedsregistrering av persongruppen og i samsvar med det som registreres for andre bosatte personer. Behandlingen er dermed nødvendig for å oppnå formålet om ivaretagelse av deres rettigheter som bosatte i det norske samfunnet. Behandlingen av personopplysningene vil etter departementets syn være adekvate, relevante og begrenset til det nødvendige for å oppnå dette formålet, og følgelig i tråd med prinsippet om dataminimering, jf. artikkel 5 nr. 1 c).

I tillegg til rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger i art. 6 nr. 1 bokstav c og e, krever art. 6 nr. 3 et supplerende rettsgrunnlag for behandlingen. Det kan typisk være at behandlingen skjer på grunnlag av regler fastsatt i nasjonal rett. Det rettslige grunnlaget for registreringen av de aktuelle personopplysningene vil i tillegg være folkeregisterloven § 4-1 og § 3-1, sammenholdt med tilhørende bestemmelser i folkeregisterforskriften.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet legger til grunn at det ikke vil påløpe vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser i forbindelse med den foreslåtte regelverksendringen.

Bostedsregistrering av NATO-personell mv. vil innebære at Stavanger og eventuelle andre kommuner hvor personellet blir registrert bosatt, vil få noe økt andel av statens rammetilskudd til kommunene. Innbyggertilskuddet, som utgjør hoveddelen av rammetilskuddet, fordeles i utgangspunktet til kommunene med et likt beløp per innbygger. I 2025 utgjør det om lag 33 500 kroner. I tillegg utjevnes ufrivillige kostnadsforskjeller som følge av ulikhet i alderssammensetning, levekår og geografi m.m. gjennom utgiftsutjevningen. Skatteinntekter utjevnes gjennom inntektsutjevningen.

Den foreslåtte endringen vil kreve enkelte mindre systemtilpasninger hos Skatteetaten, som tas innenfor det ordinære budsjettet til Skatteetaten.

Trolig vil de fleste som omfattes av forslaget, møte opp på Servicesenter for utenlandske arbeidstakere (SUA) i Stavanger for bostedsregistrering. Arbeidsmengden for dette kontoret vil dermed øke noe. Videre vil belastningen for Skatteetaten avhenge noe av endelig løsning for informasjonsflyt mellom Skatteetaten og Forsvarsdepartementet.

For NATO-personellet mv. vil endringen medføre endring av registreringsrutinene ved ankomst, med blant annet krav til oppmøte på skattekontoret for melding om flytting til Norge, samt rapportering i forbindelse med skattefastsetting.

7 Merknad til lovforslaget

Hovedregelen om bostedsregistrering følger av folkeregisterloven § 4-1 første ledd. Nåværende

§ 4-1 andre ledd unntar fra hovedregelen personer som oppholder seg lovlig i en norsk kommune på grunnlag av unntaket fra kravet om oppholdstillatelse fastsatt i medhold av utlendingsloven § 5 tredje ledd.

Endringsforslaget går ut på at nåværende § 4-1 andre ledd blir tatt ut og erstattet med en hjemmel til å fastsette slike unntak i forskrift. Dersom det ikke er fastsatt noe slikt unntak i forskrift, vil hovedregelen i første ledd gjelde også for de persongruppene som er nevnt i utlendingsloven § 5 tredje ledd.

Finansdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i folkeregisterloven (bostedsregistrering av NATO-personell og husstandsmedlemmer).

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i folkeregisterloven (bostedsregistrering av NATO-personell og husstandsmedlemmer) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i folkeregisterloven (bostedsregistrering av NATO-personell og husstandsmedlemmer)

I

I lov 9. desember 2016 nr. 88 om folkeregistrering skal § 4-1 andre ledd lyde:

Departementet kan gi forskrift om at personer som oppholder seg lovlig i en norsk kommune på grunnlag av unntak fra kravet om oppholdstillatelse fastsatt i medhold av utlendingsloven § 5 tredje ledd, ikke skal regnes som bosatt i Norge.

II

Loven trer i kraft 1. januar 2025.
